

НА СМРТЬ
КНЯЖЕВИЊА СРБСКОГА
СВЕТОЗАРА А. КАРАЂОРЂЕВИЊА.

Крену, и диже дубокогъ изъ санка се природа цѣла:
 Брзо већъ тече сада Истеръ у кориту свомъ;
 Већъ потока змѣвидни по шљонцима бруе таласи,
 Хоће и любичица льпо да накити брегъ.
 Ахъ! весело спѣши у радости све къ новомъ животу!
 Сѣнкомъ подь купреса пѣвца обузима ядъ!
 Звукъ плача му цвильный немощно разцѣплюе груди:
 Съ нѣмъ Мелпомена рида: сузе в задушную.
 Ей човече, немощешъ да докучишь ни тежее удесе,
 Ноћъ замотава ков, или одкрива ти дацъ!
 Препелице т' весела гласъ прати на послове ране,
 Ситна те кукавица вечеромъ враћа дома! —
 Гроби студеный зелену отвара се сгутати жертву,
 Милу, предрагу земли, сръбскомъ и народу свомъ!
 Ху! немилостивый Миное, при грабежу т' грозномъ
 Страшльивый дуго ми зорь неможе с' бавити мой!
 На кою годъ се обратимъ, тужанъ, множине я страну:
 Од-свуда сретаю ме плачне и сузне очи!
 Ахъ! замукии ты любкій пасторовый немилу гласе;
 Ты многоязвеный садъ следи се Дунаве съ новъ!
 Нѣжна любичицо спућену неподвижи главу,
 Пурпурна ружо нгда неразви се већъ:
 Неймате кога китит, нит' благимъ сладит' мирисомъ:
 Княжевићъ изчезе нашъ: пейма васъ тко више братъ!
 Ахъ! ты обрати се природо красна у самртный санагъ,
 Кадъ ти любимца мила свирѣный оте Миной!
 О! птичице, еднотласно вы од-сада звучити тужно:
 „Лака Ти Светозаре земляница! вѣчна паметь!“

С Л О В О

И А

СВЕТОГА САВУ

(Продуженіє.)

Међутимъ права просвета не може само при оной више страдателно, него ли дѣятелно имаюћою се моћи заостати. Она мора и на вышу, самосталнију моћ како познаваня тако и дѣлана свое благодетно утицанъ показати, и само тако човека савршенымъ человекомъ учинити. Она мора разумъ нѣговъ развити и изобразити, да право понятіе о своемъ животу придобіе, и свое право положеніе у овомъ свету позна. Она га мора обавестити, да онъ по своемъ личномъ положенію съ таковыма знааньяма и умешностима себе обогати, съ коима онъ може честанъ живота начинъ у дружтву грађанскомъ, у комъ се единствено цѣли земнога живота, као што треба, постићи могу, известно и стално осигурати, и свое позванъ верно испувити. Она са свемогућомъ силомъ своіомъ учинити мора, да се нѣномъ за свестранымъ савршенствомъ по самой природы тежеhemъ любимцу света истина и правда тако омили, да и не само онъ самъ никадъ неповреди, него да му се и никаква жертва велика неучини, коіомъ бы скриваву руку нѣеговогъ гонителя одвратити и нѣи одъ погибели спасти уздао се. Нѣна божествена луча мора тако срце човека осветлити и царство ума нѣеговогъ обясити, да подле страсти, кое само у тами свое жилиште имати могу, изъ оногъ исчезну а овогъ праведна влада у нѣму утврди се. Нѣна свемогућна рука мора одсудно помоћи човеку, да онъ умну слободу свою, ову найвећу свою драгоценность, према свакоме было откривеномъ и силномъ, было лукавомъ и подмукломъ, слабѣмъ нападателю, снажно и съ честию одбранити у стаю буде. Найпосле као што е сама она небесногъ порекла, и као што е по томе свагда на свою свету постойбину окренута, тако она и свога почитателя къ нѣеговомъ Створителю упутити, и тако га до нѣеговогъ крайнѣгъ опредѣленія, вечнога у царству божіемъ блаженства, довести мора.

Но као што просвета на поединогъ човека свое благодѣтелно дѣйство показуе, тако исто и на државу, коя ништа друго ніе, но слободно дружтво людіи на защиту свога права и постизанъ свога благостаня саединѣны, показывати мора. Ерь кадъ и поединый человекъ по своемъ тѣлесномъ и душевномъ устройству само

средствомъ просвете до свога опредѣленія доспети може, права пакъ просвета изванъ државногъ саединенія ни помислити се не да: то е очевидно, да е она своіомъ божескомъ силомъ себи и самый основъ и условіе свога успѣваня и напредованя створити, да е она люде и у само државно дружтво саединити морала. Ерь да бы человекъ и само на ту мысао дошао, да изъ свогъ првобытногъ, тако рѣши, чисто животиньскогъ станя изађе, и сложивши се са себи равныма створеняма себе и свое найближе одъ нападаня дивльи зверова и ячи' одъ нѣга поедини людіи одбрани, а са тимъ себе у неко блажіе положенъ према споляшнѣмъ свету постави, — ерь да бы, велимъ, человекъ и само неку тавну слутню о своемъ праву и овога утврђеню имати могао, већ е онъ природе потребамъ изощренъ, већ е у неколико просвештенъ быти морао. Но као што тавна слутня према ясной свести и тврдомъ убеђеню исчезавя; какогодъ што ова садъ предпоставлѣна просвета у недогледу за просветомъ и данашнѣгъ изобрааженогъ света налази се: тако е преудалѣно и прво државно саединенъ и нѣговъ напредакъ за напредкомъ државнымъ у тѣлесномъ и душевномъ, знанственомъ и правственомъ погледу цвѣтаюћи народа заостао. — Само се она држава правомъ државомъ, државомъ напредномъ и цвѣтаюћомъ назвати може, у коіой правда, основъ свакога умногъ сасуществованя, са своимъ своіомъ нѣой као светанья приличемъ неповредимосћу сталанъ свой престолъ има, и у коіой државограђаня подъ овомъ снажномъ егидомъ не само свое особно опредѣленъ постићи — свестрано благостанъ уживати —, него и целой држави кодъ други' народа уваженъ набавити могу: то е очевидно, да се такова држава изъ грађана умно и политично дорастлы, изъ грађана у тѣлесномъ и душевномъ смотренію истинито изобраажены' састояти мора. Гди се пакъ држава са здоровыма и крепкима, тѣло свое природы сходно развившимъ и изобразившимъ, а при томъ цѣли сходнымъ упражняванѣмъ отврднувшимъ и за лако издржаванъ свакогъ рода терета оспособлѣныма поносити може, гди е дѣйствомъ просвете у грађаныма чувство слободы и права, истинно и правогъ поштеня оживило, ту се све главномъ условію напредка државногъ, све држехой правды подчинити, ту се свеколикъ цѣли државногъ живота и лако и добро постићи могу. Ерь у таковои држави не само да свакій поединый са животомъ, честию и иманѣмъ у найбезбеднѣмъ ста-

ню одржава се, — што и судови, као у савршеној независности налазећи се, безпризрено правду изрицати могу, и извршујућа власт, као обштомъ добромысленомъ вољомъ подкрепљена у пуној снази налази се изреченој правци, према свакоме повредителю права, приличеће јој свето уваженъ набавити —, него и целый народъ као за уставну слободу пунолтанъ посредствомъ свои' одбраника у законодавству и управляю себе дѣятелно учествуе. Но каогодъ што е за поединогъ свршеногъ човека бриговодительско надъ нѣмѣ надзираваѣнъ колико унижавајуће и несносно, толико и вештественно штетно; тако напротивъ одъ неизмериме користи како за поединогъ човека тако и већма за целый народъ быти мора, кадъ онъ протяжавајући и душевне и тѣлесне способности и вештествена средства, ова условія свакоме миле независности, на собствено са собомъ управляѣнъ употребити може. Ёрѣ кадъ е по самой природи свакиј найближій себи, и нико себи злурадъ быти не може: то ће и целый народъ, као послужуюћи се обштимъ умомъ, кои одъ свакогъ поединогъ и тегобе државне болъ провидити и о сходнымъ средствама болъ постарати се може, безпрекословно тако искрено и пожертвователно о себи бринути се, како иначе никакавъ ма и найблагоутробниј бриговодитель чинити у станю не. У таковомъ поредку стварій ни сама мысао постоянно одржати се не може, да бы се што у законодавству было правословномъ было управительномъ за правило изрећи могло, што бы у пользу силнигъ ил' нѣму оближегъ, а на губитакъ слабигъ служити могло; будући ова слепогъ случая, као и свака на безумію основана, однородне раздвајајућа разлика предъ судомъ ума, предъ судомъ правне грађанске равности, као тма предъ лицемъ сунца исчезава. Обштій умъ и обште добро у виду имати мора, а злоуде и себичне намере само се у оныма назови-законима показати могу, гди неко другога правила владаня прописуе, и гди се много, ма кол'ко неправо было, изъ тако названогъ призраеня државногъ прогутати мора. По чему на како посиѣшномъ путу къ срећи државной, на како високомъ степену умнога достоянства налазити се мора народъ, кои е снажнимъ просвете дѣйствомъ како особну тако и државну слободу свою, ово найдрагоценіе како поедины' людій тако и целы' народа благо и условіе процветаня стално оградити и утвердити кадаръ?

(Конаць слѣдуе.)

КОЛИКО ЖИВУ ЛЮДИ.

Одъ А. С.

Читамо у књигама стары времена, да су патриарси умѣрено животь свой проводили, себе найвише у чистомъ воздуху обдржавали, зато су велику старость и доживити могли. — Аврамъ, великога духа мужъ, коме е све за рукомъ ишло, живіо е 175 год. Сынъ нѣговъ Исакъ живіо е 180 год.; Яковъ 148 год.; храбрый воиникъ Исмаиль 137 год. Една жена Сара стары времена живила е 127 год. — Мудрый Юсифъ у младости е много патіо, у старости одъ свакогъ почитанъ, живіо е 110 год.

Мойсей, мужъ великогъ духа, кои е много мысліо, а мало говоріо, доживіо е у великой бриги и великомъ терету 120 год.

Грци држали су много на умѣренный животь и на трудолюбіе. Младићи упражнявали су се у хрваню, бореню, и другимъ играма; купали су се врло често, зато су дуго и живили. — Мудрый Солонъ, мужъ великогъ духа, живіо е 80 год.; Епименидасъ одъ Крете 157 год.; веселый Анакреонъ 80 год.; толико Софоклесъ и Пиндаръ; Исократесъ 98 год.; Демокритусъ естествоиспытатель 109 год.; мудрый Диогенесъ 90 год.; Зено 100 год.; високоумный Плато 81 год.; после Христова Роѣня на 60 година живили су люди до 100, 130, 140 год. — Не само у стара времена, т. е. у прошастимъ столѣтіяма, но и у саданъ време могу люди дуго живити. Налази се земаля и предѣла, гди люди манъ, а гди дуже живе. — На вышой поврхности земль могу люди дуже живити, него на нижой. У Шведской, Норвегій, Денемарку, и Енглеской налазило се людій, кои су до 130, 140, 150 год. живили.

У Исландіи и Сибириі найстаріи людій налази се око 60 — 70 година.

У Французкой неживу дуго люди, зато опеть у год. 1757-ой умро е еданъ у 121 год.

У Италиі и Шпаніи има примѣра одъ людій, кои су до 100 год. живили.

Красна и здрава Грчка јоштъ се слави са старимъ па и мудримъ Грцима. —

Такође Бугарска и Србія диче се са старимъ Бугарима и Србима; што се тиче послѣдны, лично самъ познавао 10, 15 до 20 у Окружію Крагуевачкомъ и Крайнскомъ одъ 70, 80, 90, до 100 год. стары Срба и Влаха; а едногъ одъ 113 година. — По чувеню пакъ достовѣрномъ еданъ е у Крагуевцу 1825 год. одъ 130 год. умро. —

У Египту и Инди налазе се такође стари
люди; у њихимъ предѣлима Унгаріе такође.

И Нѣмачка има стары людій, али особито,
као гореопоменуге земљѣ, нема (збогъ луксуса). —
Люди по великимъ бреговима, гдѣ злато и
сребро, олово и друга, коя царству минералія
принадлеже, орудія копаю, гди се сичанъ и дру-
ги отрови налазе, неживу дуже одъ 30 — 35 год. —

У великой вароши умире сваке године
30-тый човекъ, а у селу сваки 40 — 50-тый Ма-
лой дѣци шкоди велика варошь, половина не-
преживу трећу годину.

Животиспытательи садашнѣгъ столѣтїа у-
чинили су изъ искуства слѣдуюћу таблицу:

одъ 100 людій, кои се роде,			
умиру	50	пре	10 године.
—	20	између	10 и 20 година.
—	10	—	20 — 30 —
—	6	—	30 — 40 —
—	5	—	40 — 50 —
—	3	—	50 — 60 —

дакле само 6 преживу 60 година.

(Ковацъ слѣдує.)

С М Ћ С И Ц Е.

СРБСКА НАРОДНА ПРИЧА.

(Саобштіо В. П.)

Еданъ човекъ селякъ донесе у варошь неколико
яганица на пазаръ да прода. Текъ што се онъ смес-
тио, ал' ето ти едногъ господина у чину великомъ и
запыта истогъ селяка, пошто цѣни яганице; овај му
одговори: по 14 гроша свако ягиѣ. На то га онај
почне изсмејвати, и говорити: „Како можешъ толико
векати, кадъ су ти яганица мршави и ништа неваля-
ду.“ Селякъ одговори: „Они су таки, како ѿ май-
ка родила, и одранила, а ја ѿ садъ силомъ угонти не-
могу.“ — Господинъ прође по пазару мало и опетъ
дође къ ономъ селяку, па му рече: „Дай за 8 гроша
ягиѣ едно, видишь боланъ да на ѿ ѿму ништа нема,
јошть докъ извадимъ црева и бурагъ, те бацнмъ, не-
остає друго осимъ кожа и кости.“ На то селякъ од-
говори: „Боланъ брајко, ты си толико учио се, и ве-
ликимъ господиномъ постао, па опетъ тако зборишь;
бурагъ и црева ако и бацншь, треба опетъ да знашь,
да ѿ на штету баціо носи!“ Господинъ пошто чуе
те рѣчи, навади 14 гр. и узме едно ягиѣ.

ПРОРОКОВАНЪ СТАРЦА МРГУДА.

(писано 1810 године.)

(идадалъ.)

3. Чисъ ние нив у пренумераціи: н. пр. Свето-
заръ, првенацъ г-а. Н. Н. было — тај неће смети у
пантеонъ србскій уведень быти.

6. Србскимъ научницима и књижевницима, кои
2 — 3 или више страны езика знаю — быће сло-
бодно — безъ учениа србска езика србске књиге пи-
сати.

7. Кој књижевникъ сто србски речій непопра-
ви, тај неће имати право ученимъ се човекомъ звати.

8. Кој се пакъ напротивъ усуди говорити, да
србскій езикъ учити треба, тај се неће смети ни
подъ коимъ начиномъ ни ученимъ а камо! високоу-
ченимъ човекомъ називати.

ЗА НОВЦЕ СВЕ БЫВА.

Филипъ, царъ маѣдонскій, обколіо е еданъ
градъ, кој е био врло якъ, и казиваху му ѿ ѿгове вой-
воде, да ние могуће да га побѣди, будући положеніе то-
га града было е непроходљиво, и ние се могао нит-
ко у ѿ ѿга попети. Упыта царъ уводе: дал' бы могао
еданъ магарацъ, натоваренъ новцима, приближити се
до капиє града? и они одговоре, да може. „Дакле, рече,
мы смо побѣдили градъ.“

Петаръ I. Николиѣ.

СРБСКА НАРОДНА ЗАГОНЕТКА.

(Саобштіо Васо Поповиѣ.)

Зашто кокошка мора да кљове у тиганъ?

НОВЕ КЊИГЕ.

Збирка разны полезны и забавны предмета, за
годину 1847. Скупио, пречео и у редъ ставио Јованъ
Петровъ, Архиваръ Суда Вароши Београда, кр. таѣ.
Варлеѣе Присѣдатель и закл. Адвокатъ. Шеста засть.
У Београду, у Књигопечатнѣи Княжества Србскогъ
1847. — На 8-ву, стр. 163.

Наше Време. Написао Сетоловь У Београду,
у Присителствениой Књигопечатнѣи, 1847. — На
12-ви, стр. VII., 100

Учредникъ Милошъ Поповиѣ

Издаво и печатано у Правителствениой Књигопечатнѣи у Београду.